
Směrnice

Etický kodex zaměstnance FNUSA

Zpracoval:

Mgr. Petra Lančová, právník

Přezkoumal:

prof. MUDr. Vladimír Soška, CSc.
předseda Etické komise FNUSA
Lenka Hamříková, DiS.
vedoucí OŘK

Schválil:

Ing. Vlastimil Vajdák,
ředitel

Datum:

Datum:

Datum:

Podpis:

Podpis:

Podpis:

Účinnost od: 1. 5. 2022

Vydání: 1

Revize: 0

Dokument je důvěrný interní materiál FNUSA. Jeho rozmnožování a šíření informací v něm obsažených mimo FNUSA je zakázáno.

Obsah

1. Účel	3
2. Oblast platnosti	3
3. Zkratky	3
3.1. ZKRATKY.....	3
4. Etický kodex	3
4.1. KVALITA A ETIKA PRÁCE, NESTRANNOST A ROVNÝ PŘÍSTUP.....	3
4.2. VZTAH K PACIENTŮM	4
4.3. KOLEGIALITA VE VZTAZÍCH ZAMĚSTNANCŮ	4
4.4. DARY A JINÉ NABÍDKY	4
4.5. VĚDA A VÝZKUM	4
4.6. STŘET ZÁJMŮ A PROTİKORUPČNÍ OPATŘENÍ.....	5
4.7. OCHRANA CITLIVÝCH OSOBNÍCH ÚDAJŮ A DŮVĚRNÝCH INFORMACÍ	6
4.8. MIMOPRACOVNÍ AKTIVITY A KOMUNIKACE S VEŘEJNOSTÍ	6
4.9. NAKLÁDÁNÍ SE ZDROJI FNUSA.....	6
4.10. ETICKÁ KOMISE FNUSA	6
4.11. POSTUP PŘI ZJIŠTĚNÍ PORUŠENÍ STANOVENÝCH ZÁSAD	6
5. Odpovědnosti a pravomoci	7
6. Související dokumenty.....	8
7. Přehled změn	8

1. Účel

Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně tímto Etickým kodexem deklaruje svůj závazek jednat za všech okolností prostřednictvím svých zaměstnanců v souladu s etickými principy a respektovat všechny právní, profesní, stavovské a interní předpisy a standardy s cílem poskytnout svým zaměstnancům oporu pro jejich jednání.

Etický kodex stanoví zásady chování a jednání zaměstnanců FNUSA vůči veřejnosti, vůči pacientům, subjektům výzkumu, dále vůči spolupracovníkům, kolegům a jiným osobám, s nimiž zaměstnanci přicházejí do kontaktu v souvislosti s výkonem svého povolání. Tyto zásady jsou součástí základních hodnot FNUSA jako poskytovatele zdravotních služeb, výzkumné organizace a výukového pracoviště, které spoluvytváří, posilují a udržují její dobrou pověst. Inspirací těchto zásad byl rovněž model hodnot Mayo Clinic.

Tento Etický kodex nemůže postihnout všechny situace, které mohou nastat, a nemůže tak nahradit osobní odpovědnost a vlastní úsudek každého zaměstnance.

Etický kodex navazuje na práva a povinnosti zaměstnanců stanovená Zákoníkem práce, Organizačním a Pracovním řádem FNUSA, profesními (stavovskými) etickými kodexy, zejména Etickým kodexem vydaným Českou lékařskou komorou, Etickým kodexem vydaným Českou asociací sester, etickým kodexem Práva pacientů vydaným Centrální etickou komisí Ministerstva zdravotnictví České republiky, Evropskou chartou práv pacientů seniorů a Evropským kodexem integrity výzkumu.

2. Oblast platnosti

Etický kodex je závazný pro všechny zaměstnance FNUSA.

3. Zkratky

3.1. Zkratky

Zkratka	Vysvětlení zkratky
FNUSA	Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
PÚ	Personální úsek
ÚIA	Útvar interního auditu
WMA	World Medical Association – Světová lékařská asociace

4. Etický kodex

4.1. Kvalita a etika práce, nestrannost a rovný přístup

Zaměstnanci vykonávají své pracovní povinnosti v souladu s platnými právními předpisy, dalšími normami vztahujícími se k jimi vykonávané práci (interními předpisy, profesními standardy apod.) a zároveň jednají v souladu s tímto Etickým kodexem. Zaměstnanci plní pracovní úkoly a povinnosti svědomitě, kvalitně, efektivně, ve shodě s posláním a vizí FNUSA, na vysoké odborné úrovni a s plným vědomím své osobní odpovědnosti.

Zaměstnanci přistupují k výkonu práce tvořivě a iniciativně, v rámci své kompetence činí vše pro úplné, přesné a včasné plnění pracovních úkolů, v případě potřeby i nad rámec svých pracovních povinností.

Zaměstnanci jednají se všemi klienty a dalšími partnery FNUSA ve smluvních či obdobných vztazích nestranně, zdvořile, korektně, transparentně a bez jakýchkoliv předsudků a diskriminace. Zaměstnanci se za žádných okolností nenechají při jednání ovlivnit projevy sympatie či antipatie vůči klientovi nebo jinému partnerovi FNUSA.

Zaměstnanci při poskytování zdravotní péče kromě výše uvedených zásad vychází z individuálních potřeb nemocného, úcty k životu, respektují lidskou důstojnost a lidská práva každého jedince bez

ohledu na národnost, rasu, víru a náboženství, sexuální orientaci, barvu kůže, věk, pohlaví, majetkové poměry, politické přesvědčení nebo sociální postavení. Při poskytování zdravotní péče vychází zdravotničtí zaměstnanci rovněž ze zásad stanovených stavovskými etickými předpisy a kodexem Práva pacientů.

Zaměstnanci se při provádění výzkumu kromě výše uvedených zásad řídí základními etickými zásadami výzkumu, které má každý zaměstnanec provádějící výzkum ctít, a vytvářet tak základ pro vybudování a udržení důvěry ve vědu a výzkum, jako jsou svoboda výzkumu a odpovědnost, respektování názorové plurality a tolerance, respektování lidské důstojnosti a autonomie při výzkumu, transparentnost, solidarita a spolupráce ve výzkumu, prospěšnost.

Vedoucí zaměstnanci FNUSA vytvářejí rovné příležitosti pro zaměstnání, výzkum a vzdělávání ve FNUSA.

4.2. Vztah k pacientům

Pro zaměstnance FNUSA je na prvním místě vždy pacient, jeho zájem a jeho bezpečnost. Pacient je vždy respektován jako rovnocenný partner, který rozhoduje o poskytnutí/neposkytnutí zdravotních služeb, které zdravotnický pracovník navrhuje.

Ve vztahu k pacientům budou příslušní zaměstnanci FNUSA vždy plně respektovat Etický kodex České lékařské komory, Etický kodex České asociace sester, Etický kodex Práva pacientů, Evropskou chartu práv pacientů seniorů a další profesní (stavovské) kodexy.

Zaměstnanec FNUSA nesmí zneužít ve vztahu k pacientovi jeho důvěru a závislost jakýmkoliv způsobem.

4.3. Kolegialita ve vztazích zaměstnanců

Všichni zaměstnanci společným úsilím vytvářejí v pracovních týmech atmosféru spolupráce a důvěry, uplatňují vstřícné a korektní mezilidské vztahy, respektují a uznávají práci druhých a přispívají tak ke zvyšování úrovně pracovní kultury FNUSA. Zaměstnanci nerozšiřují neověřené informace, pomluvy a fámy vně ani uvnitř FNUSA, toto jednání dodržují také ve vztahu k pacientům.

Zaměstnanci FNUSA rozšiřují a prohlubují své znalosti a usilují o zlepšení svých odborných znalostí. Zaměstnanci FNUSA předávají své odborné znalosti, poznatky a zkušenosti svým spolupracovníkům, podporují týmovou práci vedoucí k naplnění stanovených cílů a jsou připraveni pomoci spolupracovníkům.

Zaměstnanci při jednání s ostatními spolupracovníky a kolegy dodržují postupy stanovené v odstavci 4.1.

4.4. Dary a jiné nabídky

Zaměstnanci nevyžadují ani nepřijímají za pracovní výkon dary, úsluhy, laskavosti nebo jiné výhody, které by mohly ovlivnit jejich rozhodování či přístup k dané osobě nebo instituci. Zaměstnanci se zdrží jakékoli činnosti, která by mohla být vykládána jako požadování či přijímání výhod, darů, služeb apod. za účelem vlastního prospěchu.

Zaměstnanci nezneužívají své postavení a informace získané v souvislosti se zaměstnáním ve FNUSA k dosažení jakýchkoli výhod pro sebe nebo jiné osoby a nevyvíjejí osobní aktivity, které by mohly být v konfliktu s jejich povinnostmi vůči FNUSA.

Zaměstnanci jednají tak, aby se v souvislosti se svým zaměstnáním ve FNUSA nedostali do postavení, které by je zavazovalo nebo činilo přístupnými nežádoucímu vlivu jiných osob.

4.5. Věda a výzkum

Při provádění výzkumu v medicíně se vždy zaměstnanci FNUSA řídí platnými právními předpisy, interními předpisy FNUSA a etickými pravidly, zejména Helsinskou deklarací Světové lékařské

asociace (WMA) a Úmluvou o lidských právech a biomedicíně včetně Dodatkového protokolu k Úmluvě o lidských právech a biomedicíně souvisejícího s biomedicínským výzkumem a Evropským kodexem integrity výzkumu, které jsou návodem k dodržování etických zásad pro lékařský výzkum zahrnující lidské bytosti. Také při provádění výzkumu na zvířatech dodržuje zaměstnanec FNUSA příslušné právní předpisy a etické principy.

Zaměstnanec FNUSA nepřipustí, aby jeho zájem či zájem vědy byl nadřazen zájmům pacientů nebo zdravých dobrovolníků.

Zaměstnanci FNUSA neumožní provádění výzkumu a využívání vědeckých poznatků v rozporu s etickými principy, vždy budou obhajovat svobodu vědeckého bádání a výměny informací za současného respektování a dodržení autorských práv, práv duševního vlastnictví, pravidel ochrany osobních údajů a s tím souvisejících práv FNUSA, s cílem dodržení vědecké integrity.

V rámci výzkumu zaměstnanec FNUSA zejména:

- přijímá odpovědnost za kvalitu, objektivitu a hodnověrnost výsledků své výzkumné činnosti;
- provádí-li výzkum ve spolupráci s dalšími osobami, pak uznává duševní a hmotný přínos ostatních členů týmu k výsledku/výsledkům týmové práce;
- vyžaduje od svých spolupracovníků takové chování, které je v souladu se zásadami uvedenými v tomto kodexu;
- plánuje a využívá efektivně finanční i personální zdroje pro výzkum;
- korektně interpretuje výsledky výzkumu a vývoje a to jak vlastních, tak jiných výzkumných pracovníků;
- zachovává kritický postoj k vlastním poznatkům a výsledkům, i k výsledkům svých spolupracovníků, a je přístupný diskusi a věcným argumentům;
- nekryje neetické chování ve svém okolí, ani nehledá záminky k zastření vlastních pochybení;
- odmítá užívání nevědeckých přístupů a rasistických, diskriminačních, nacionalistických a politických hledisek ve vědě;
- jako člen odborných grémií, vědeckých rad a obdobných orgánů (i mimo FNUSA) se ve svém rozhodování a hlasování v odborných záležitostech řídí výhradně odbornými hledisky;
- respektuje publikační a další pravidla pro zveřejňování a poskytování výsledků výzkumu a vývoje;
- v žádném případě se nedomlouvá na vzájemných účelových citacích s jinými autory;
- dbá na dodržování etických a právních pravidel upravujících provádění výzkumu a ochranu práv autorských a práv duševního vlastnictví FNUSA i třetích osob;
- odmítá plagiátorství a/nebo falšování výsledků;
- zachází se svěřenými daty, výsledky výzkumu a vývoje, osobními údaji a dalšími důvěrnými informacemi, vždy tak, aby minimalizoval možnosti jejich zneužití, dbá jejich ochrany v souladu s právními předpisy České republiky a zachovává mlčenlivost o všech těchto skutečnostech s tím, že znalost těchto skutečností nezneužije ani nevyužije ve svůj prospěch či prospěch jiných osob.

4.6. Střet zájmů a protikorupční opatření

Zaměstnanci jsou povinni dodržovat právní předpisy i interní předpisy FNUSA upravující oblast střetu zájmů a protikorupční opatření.

Zaměstnanci se neúčastní činností, které se neslučují s řádným výkonem práce nebo jejich pracovními povinnostmi nebo tento výkon omezují.

Zaměstnanci jsou povinni vyvarovat se jakýchkoli konfliktů zájmů plynoucích z jejich pracovních či osobních vztahů. Zaměstnanci by se neměli účastnit rozhodování ve věci, ve které jsou v konfliktu zájmů plynoucích z jejich pracovních či osobních vztahů. Pokud se takového rozhodování účastní, musí existenci konfliktu zájmů oznámit ostatním spolurozhodujícím osobám a/nebo přímému nadřízenému, mají-li rozhodovat sami. Zaměstnanci se nesmí účastnit rozhodování ve věci, ve které jsou v konfliktu zájmů, jestliže je jejich účast na rozhodování vyloučena přímo právními předpisy. Konflikty zájmů musí být vždy řešeny v souladu s příslušnými právními předpisy a etickými principy.

4.7. Ochrana citlivých osobních údajů a důvěrných informací

Zaměstnanci FNUSA jsou povinni respektovat důvěrnost informací o zdravotním stavu pacientů a všech dalších informací poskytnutých jim pacientem a jejich ochrana je jejich osobní zodpovědností. Zdravotnická dokumentace pacientů je v souladu s příslušnými právními předpisy a interními normami FNUSA přísně důvěrná. Informace, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti, lze sdělit oprávněné osobě v rozsahu nezbytném jen tehdy, pokud tak stanoví právní předpis.

Informace o zdravotním stavu pacientů užívají zaměstnanci FNUSA pouze k poskytování zdravotních služeb pacientům a stanoví-li tak zvláštní právní předpis. Ve vědě a výzkumu nebo pro vzdělávací účely je smí využít pouze za podmínek daných zvláštním právním předpisem a výhradně v rozsahu nezbytném ke splnění účelu využití.

Zaměstnanci FNUSA chrání důvěrné a citlivé informace, které nejsou všeobecně známé veřejnosti a k jejichž zveřejnění nemá FNUSA povinnost plynoucí z právních předpisů, například plánované nové projekty, osobní údaje zaměstnanců FNUSA, nepublikované výsledky vědecko-výzkumné činnosti či průmyslové vlastnictví.

4.8. Mimopracovní aktivity a komunikace s veřejností

Zaměstnanci FNUSA své mimopracovní aktivity včetně účasti na politickém životě realizují mimo svoji pracovní dobu, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.

I v rámci mimopracovních aktivit dbají zaměstnanci na zachování dobrého jména FNUSA a nejednají v rozporu s oprávněnými zájmy FNUSA.

Zaměstnanci FNUSA využívají e-mailové adresy FNUSA v souvislosti s výkonem svého povolání. Užití e-mailové adresy FNUSA není povoleno ke komunikaci osobních názorů na třetí osoby, volené zástupce, orgány veřejné správy, jakákoliv média nebo jiné externí organizace, neboť jejich osobní názor by mohl být vnímán jako oficiální názor FNUSA.

Zaměstnanci FNUSA realizují veškerý kontakt se sdělovacími prostředky v záležitostech týkajících se FNUSA zásadně ve spolupráci s tiskovým mluvčím. Jménem FNUSA vystupuje vůči médiím výhradně ředitel nebo tiskový mluvčí, zaměstnanci mohou za FNUSA komunikovat s médii pouze s jejich předchozím souhlasem. Podrobnosti jsou upraveny směrnicí Pracovní řád FNUSA.

4.9. Nakládání se zdroji FNUSA

Zaměstnanci FNUSA vynakládají veškeré úsilí, aby zajistili maximálně efektivní a ekonomické spravování a využívání finančních zdrojů, zařízení a služeb, které jim byly svěřeny, využívají zdroje FNUSA pouze ku prospěchu FNUSA; nejedná se pouze o majetek a materiál k výkonu práce, ale též například o zdravotnickou dokumentaci, průmyslové vlastnictví, výsledky vědecko-výzkumné činnosti apod.

4.10. Etická komise FNUSA

Ředitel FNUSA ustanovuje jako svůj poradní a iniciační orgán Etickou komisi a to pro celou FNUSA. Předmět činnosti Etické komise FNUSA, složení komise a pravidla jednání stanoví Statut a Jednací řád Etické komise.

4.11. Postup při zjištění porušení stanovených zásad

Zaměstnanec, který zjistí porušení zásad stanovených tímto kodexem, informuje svého přímého nadřízeného. Tento je povinen neprodleně oznámit řediteli FNUSA porušení těch zásad, jejichž řešení spadá do kompetence ředitele FNUSA podle tohoto ustanovení. Ředitel FNUSA řeší na základě oznámení případy podvodného či korupčního jednání, porušení zásad při komunikaci s veřejností, která mají nepříznivý dopad na FNUSA a všechny případy porušení stanovených zásad, kterých se dopustí vedoucí zaměstnanci podléhající jeho přímému řízení.

Ostatní případy porušení zásad stanovených Etickým kodexem, nápravu a prevenci řeší přímý nadřízený zaměstnanec, který se tohoto jednání dopustil.

Zaměstnanci nemůže být oznámení porušení či ohrožení etických pravidel jakkoli na újmu.

Vedoucí zaměstnanci kompetentní k řešení případů porušení stanovených zásad pořizují o jejich projednání písemný záznam, jehož součástí je záznam o přijatém opatření. Záznamy zasílají vedoucí zaměstnanci do 5 dnů od jejich pořízení vedoucí/vedoucímu ÚIA, který všechny záznamy eviduje a vyhodnocuje. Vedoucí ÚIA může požádat Etickou komisi FNUSA o stanovisko k dodržování etických zásad v oblasti poskytování zdravotních služeb a vědy a výzkumu vč. návrhu na řešení. ÚIA předkládá vyhodnocení řediteli FNUSA 1x za kalendářní čtvrtletí.

Pokud záznamy o zásadních porušeních Etického kodexu obsahují doporučení na další řešení dle pracovněprávních předpisů, předávají takové záznamy vedoucí zaměstnanci rovněž na PÚ, který řediteli FNUSA předkládá návrh dalšího postupu. O přijatém řešení PÚ podává zprávu ÚIA.

5. Odpovědnosti a pravomoci

Všichni zaměstnanci FNUSA

- Všichni zaměstnanci FNUSA jsou povinni dodržovat tento Etický kodex a spolupracovat při šetření jakéhokoli podezření z nedodržení pravidel zakotvených v tomto Etickém kodexu.
- Zaměstnanec FNUSA, který zjistí porušení zásad stanovených tímto Etickým kodexem, nebo je-li požádán, aby jednal v rozporu s právními předpisy nebo způsobem představujícím porušení tohoto Etického kodexu, neprodleně o tom informuje svého přímého nadřízeného a jednání v rozporu s právními předpisy a Etickým kodexem odmítne.

Vedoucí zaměstnanci FNUSA

- Vedoucí zaměstnanci FNUSA jsou povinni dodržovat Etický kodex a svým osobním příkladem podporovat i jednání zaměstnanců FNUSA v souladu se zásadami v něm stanovenými.
- Jsou zodpovědní za seznámení všech podřízených zaměstnanců s Etickým kodexem a za kontrolu jeho dodržování.
- Jsou povinni neprodleně oznámit řediteli FNUSA porušení těch zásad, jejichž řešení spadá do kompetence ředitele FNUSA.
- Řeší jednání porušující zásady stanovené Etickým kodexem nespádající do kompetence ředitele FNUSA, a stanovují opatření k nápravě. O projednání porušení etických zásad se zaměstnancem FNUSA pořizují písemný záznam, jehož součástí je i zápis o přijatém opatření. Kopii záznamu včetně přijatých opatření zasílají do 5 pracovních dnů vedoucímu ÚIA.
- Záznam o porušení Etického kodexu, který obsahuje doporučení na další řešení dle pracovněprávních předpisů, předávají do 5 pracovních dnů od jeho pořízení rovněž na odbor personalistiky.

Ředitel FNUSA

- Řeší na základě oznámení případy podvodného nebo korupčního jednání, porušení zásad při komunikaci s veřejností, která mají nepříznivý dopad na FNUSA, a všechny případy porušení zásad, kterých se dopustí vedoucí zaměstnanci podléhající jeho přímému řízení.

Personální náměstek

- Na podnět vedoucích zaměstnanců odpovídá za řešení případů porušení Etického kodexu v souladu s příslušnými pracovněprávními předpisy a předkládá řediteli FNUSA návrh dalšího postupu.
- O přijatém opatření informuje vedoucího zaměstnance pracovníka, jehož jednání v rozporu s etickými pravidly bylo posuzováno a ÚIA.

Vedoucí útvaru interního auditu

- Eviduje a vyhodnocuje záznamy dle čl. 4.11.

6. Související dokumenty

Označení	Název
	Etický kodex České asociace sester
	Etický kodex Práva pacientů schválený Centrální etickou komisí Ministerstva zdravotnictví
	Evropská charta práv pacientů seniorů
	Evropský kodex integrity výzkumu
	Charta evropských výzkumných pracovníků
Helsinská deklarace	Helsinská deklarace Světové lékařské asociace (WMA) Etické zásady pro lékařský výzkum zahrnující lidské bytosti
Pracovní postup	Proces posuzování možného střetu zájmů hlavních zkoušejících před uzavíráním smluv na provádění klinických studií ve FNUSA
Směrnice	Ochrana osobních údajů
Směrnice	Ochrana osobních údajů a humánních vzorku ve výzkumu
Směrnice	Organizační řád FNUSA
Směrnice	Pracovní řád FNUSA
Stavovský předpis č. 10 České lékařské komory	Etický kodex České lékařské komory
Úmluva o lidských právech a biomedicíně	Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny včetně dodatkových protokolů
Zákon č. 262/2006 Sb.	Zákoník práce, v platném znění
Zákon č. 372/2011 Sb.	o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, v platném znění
Zákon č. 373/2011 Sb.	o specifických zdravotních službách, v platném znění
Zákon č. 378/2007 Sb.	o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), v platném znění
Zákon č. 89/2021 Sb.	o zdravotnických prostředcích a o změně zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), v platném znění

7. Přehled změn

Změny textu oproti předchozí verzi na příslušných stranách dokumentu jsou uvedeny kurzívou.

Výsledek revize (popis změny – beze změny)	Změny zapracoval		Poznámka
	Jméno	Datum	
Nové vydání	Lančová	2. 2. 2022	v1r0